

IKKI

ART

uttan yvirhvøvdur at síggja? Hetta er gerandisdagur hjá nógvum, og hetta pettið av gerandisdegnum vil Sjóndepilin vísa fólki í Føroyum við at skipa fyri tiltøkum í myrkri.

Fyri tveimum vikum síðani varð nevniliga bjóðað inn til myrkakafé á Sjóndepilinum í Havn. Skipað varð fyri tveimum kaféum hvønn dag í tríggjar dagar, og undirtøkan var stak góð. Umleið 30 fólk komu til hvørja kafé, og kaféin var full hvørja ferð.

Endamálið við kaféini var at bjóða síggjandi inn í heimin hjá teimum blindu fyri at uppliva, hvussu tað er, ikki at hava sjón. Ruth Thomsen heldur, at øll kunnu fáa eina gevandi løtu í bølamyrkri.

- Tankin er at geva fólki størri forstáðilsu fyri tí at antin vera blindur ella síggja illa. Vit vilja uppá ein positivan máta vísa, hvussu veruleikin hjá okkum, sum eru blind og sjónveik, er, soleiðis at fólk fáa eina positiva uppliving, samstundis sum tað er álvarsligt, sigur Ruth Thomsen.

Fingið nýggja útgerð

Umframta myrkakafé hefur Sjóndepilin eisini skipað fyri øðrum tiltøkum í myrkri sum eitt nú trý og fimm rættaðar máltíðir í myrkri. Royndirnar hava verið so mikið góðar, at stovnurin nú hefur fingið nýggja útgerð, so tey uppá fáar minuttir kunnu myrkaleggja alla høllina í Sjóndepilinum, har tiltøkini eru. Her fara tey framhaldandi at skipa fyri kafé, máltíðum o.a., sum tey hava gjørt seinastu árin.

Vanligvis er tað eitt stórt arbeiði at myrkaleggja, og tí hefur tað serliga verið ein avbjóðing, tá fyrireikararnir hava skipað fyri tiltøkum í øðrum hølum uttan fyri Sjóndepilin. Men við

Ruth Thomsen, forkvinna í Føroya Blindafelag, heldur, at hóast blind og sjónveik trívast væl í Føroyum í dag, kundu atkomumøguleikarnir blivið munandi betri

nýggju útgerðini og serligu myrkaleggingsgardinunum, sum verða stýrdar við fjarstýring, fer tað í framtíðini at verða nógv lættari og skjótari at gera klárt til tiltøk í myrkri. Men gardinurnar eru ikki nokk til at fáa tað heilt myrkt. Tí eru serligir vindeygakarmar gjørdir, soleiðis at einki ljós kemur inn nakrastaðni frá. Tá tað so verður myrkalagt, fara gardinurnar niður fyri vindeyguni, hurðarnar og allastaðni, har ljós kann koma inn frá.

Ringt at seta seg inn í

Ruth Thomsen fortelur, at sjónin stendur fyri 86 prosentum av øllum inntrykkum, mann sum síggjandi fær. Hinir sansirnir standa bara fyri 14 prosentum, so tað sigur nokkso nógv um, hvussu ógvusligt upplivsi tað kann vera knappliga at missa

sjónina, tá mann verður leiddur inn í myrkrið.

Tá Sjóndepilin skipar fyri myrkakafé, skulu fólk, sum eru von við at síggja, royna at skeinkja sær kaffi, fáa sær kaku uppá tallerkin og práta við fólkinum rúndan um borðið – uttan at síggja nakað yvirhvøvdur.

- Tað er ikki bara bara. Alt er ein avbjóðing hjá fólki, sum ikki eru von at vera blind, sigur Ruth Thomsen.

Tiltøkini í myrkri kunnu tó ikki samanberast við veruliga lívið uttan sjón.

- Mann kann ongantíð seta seg ordiligt inn í, hvussu tað er at vera blindur, uppá ein tíma. Men mann kann skilja støðuna við at missa sjónina í ein tíma, har mann ikki hefur eygnakontakt og alt annað, sum spælir eina so stóra rollu í samskiftinum við

onnur fólk, sigur Ruth Thomsen.

Føddur blindur ella ikki

Ruth Thomsen fortelur, at tað er tað sama, um mann er føddur blindur, ella um mann er blivin blindur. Men kortini er tað stórus munur á hesum báðum, tí mann upplivir heimin á hvør sín máta.

- Tá mann er føddur blindur, hefur mann ikki tann longsulín, sum t.d. eg havi, tí eg havi jú sæð sum ung. Mann kemur altíð at bera uppá ein sakn av at hava mist sjónina. Tann saknin hefur ein, sum er føddur blindur, ikki, tí viðkomandi kennir ikki til annað enn at vera blindur, greiðir Ruth Thomsen frá.

Sambandið til litir, ting o.s.fr. er í hesum báðum førnum heilt hvør sítt.

- Eg veit jú, hvat litir er fyri nakað. Eg veit, hvat náttúra er, og

eg veit, hvussu fjøll og dalar síggja út. Tað veit ein, sum er føddur blindur, ikki. Uppá hendan mátan er tað heilt hvør sítt at vera føddur blindur ella vera blivin blindur, sigur Ruth Thomsen.

**Føroya Blindafelag
varð stovnað í 1972.
Umleið 50 limir eru í
felagnum í dag. Limir í
blindafelagnum eru
fólk, sum síggja 10
prosent ella undir 10
prosent.**